

Prædiken langfredag

Jesu død på korset er en rå og brutal henrettelse, men vi skal samtidigt i hans død se Guds herlighed, Guds kærlighed og nåde. Korset træder frem både som tegn på vi menneskers ondskab og som tegn på Guds frelse.

En henrettelse og en bekendelse

Hæslig, rå, brutal, voldelig er nogle af de ord, som melder sig, når vi hører beretningen om Jesu død.

Korsfæstelse er en af de mest hæslige henrettelsesformer, som findes, en langsom og pinefuld død til offentlig skue.

Dertil kommer al den spot og hån, som Jesus bliver udsat for. Ét er, at han bliver pint fysisk og naglet til et kors, men han bliver også hånet og spottet.

Som gribbe står menneskeflokkene under korset og betragter ham fulde af hån. De vil se ham udånde og dø. Selv de andre, som korsfæstes den samme dag, hudfletter og latterliggør Jesus.

Der er ingen medlidenhed. Den døende gives hverken tak eller trøst. Kun lidelse, spot og så det mørke, som tilmed lægger sig, ifølge evangelisten, over dette henrettelsessted og udover den hele jord.

Det er forståeligt, at Jesus føler sig alene og udbryder ordene "Elí, Elí! Lema Sabaktani?" Det betyder "Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig". Langfredag er dagen præget af mørke, gudsforladthed og død.

En enkelt stemme skiller sig imidlertid ud af mængden. Umiddelbart efter Jesu død tager en romersk officer ordet og udtaler om den døde: "Sandelig, han var Guds søn!" Det er en enkel og stærk bekendelse, som udtrykker en tro og tillid til, at Jesus, som hænger på korset, er andet og mere end en nu død mand. Jesus er Guds søn.

Intet kan synes mere ejendommeligt end denne bekendelse, lige netop i den situation og i det øjeblik. Jesus er lige død og virker alt andet end guddommeligt. Det virker ikke åbenlyst, at vi i den korsfæstede møder den evige og almægtige Guds søn.

Dette udsagn går imod al rationel logik, og det kan heller ikke undgå at støde den, der gerne vil tænke i klare linjer, at det guddommelige og menneskelige, himmel og jord, på en sådan måde sammenblandes. At vi kan møde Gud i en død mand,

som hænger på korset. Er det ikke dybest set gudsbespotteligt? Det virker i alt fald ud fra en rationel tænkemåde både absurd og dumt.

Men det er ikke desto mindre korset, Jesu død på korset, som rummer og udtrykker Guds visdom og kraft.

Jesu død på korset rummer et paradoks og vil altid fylde os med en fornemmelse af, at her står vi overfor et mysterium, noget, som vi aldrig helt vil kunne gribe og forstå.

Det er så samtidig i Jesu død på korset, vi finder både trøst og håb. I Jesu død på korset møder vi nemlig andet og mere end en grum henrettelse, død og mørke. Her møder vi også Guds nærvær i verden, trøst og lys over vores skrøbelige liv.

Korset i verden

Korset træder frem for, hvor vi end møder det, som tegn på Guds tilstedeværelse og på hans vilje til at forsones sig med verden. Korset kaster således et nyt og særligt lys over vores liv.

En af de tidlige kirkefædre, Justin, som levede i det andet århundrede, skriver et sted i et af sine forsvar for kristendommen, hvordan han og vi med ham kan se korset overalt i verden. Det er en uendeligt smuk passage, hvori Justin knytter korsets form sammen med alt det vi omgiver os med i livet, alt det, vi kan sanse og se. Han ser korset form i alt, genkender korsformen i de redskaber, vi bruger, i skibenes master og i vores næstes ansigt. Justin skriver:

Betragt nemlig alt det, der er i verden, og se, om det styres uden denne form eller kan have fællesskab indbyrdes. Havet gennemskæres ikke, hvis ikke dette sejrstejn, som kaldes mast forbliver i god behold på skibet. Jorden pløjes ikke uden det. De, der graver, udfører ikke dette arbejde, og på tilsvarende måde heller ikke almindelige håndværkere, undtagen ved hjælp af de arbejdsredskaber, der har denne form. Og den menneskelige form adskiller sig fra de fornuftsbevagede væsener ved intet andet end ved at være opret og besidde evne til ved udstrækning af hænderne, og ved i ansigtet, udstrækkende sig fra panden, at have næseorganet, som det kaldes, ved hvilket åndedrættet sker hos et levende væsen, og det opviser ikke nogen anden form end korsets¹

Justin ser korsets form utallige steder i verden, og vi kan alle gøre den samme øvelse, se alle de steder vi kan genfinde korsets form. Jeg ser det i vinduets sprosser og i vejkrudsets net. Denne genkendelse er ikke med til at gøre Jesu død

¹ *Justins apologier, Oversat af Henrik PontoppidanThyssen, Aarhus 1996)*

mere forståelig, tydelig og klar, ligesom korset ikke derved bliver indskrevet i en orden og gjort mere begribelig. Men det som Justin understreger ved at pege på korset overalt, hvor hans er dets form, er at minde os om Jesu død som en død i verden. Golgata er lige her. Og hans død har betydning for os nu og her. Jesu død på korset fortæller os om Guds kærlighed, om højden og dybden, ja om udstrækningen af hans rige nåde.

Korsfællesskab

Hos en af de andre tidlige kirkefædre, Irenæus (døde ca. 202.e.kr.) fandt jeg fornyligt netop denne forkyndelse udfoldet. Irenæus skriver:

”Og fordi han selv er den almægtige Guds Ord, som i den usynlige skikkelse er udbredt hos os overalt i den ganske verden og omfatter både dens længde og bredde og højde og dybde – thi det er ved Guds ord at alle ting ordnes og forvaltes – blev Guds søn også korsfæstet i disse, i korsform tegnet i alt; for han måtte nødvendigvis, da han blev synlig, bringe sit korsfællesskab med alverden for dagen for ved den synlige skikkelse at vise sit værk åbenlyst: at han er den, der oplyser højden, den, der er i himlen, og omslutter dybden, som er under jorden, og udstrækker og udspænder længden fra øst til vest og styrer nordregionen og sydens bredde og sammenkalder de adspredte fra alle sider til erkendelsen af Gud.”²

Irenæus udfolder her betydningen af Jesu korsdød, tyder den symbolsk gennem korsets form. Korset rummer to bjælker, en lodret, som står fast i jorden og rækker op mod himlen, og en anden bjælke, rækker ud mod verden.

Korset rækker op mod himlen, oplyser højden, som Irenæus skriver. Det er i gennem den korsfæstede Jesus Kristus, at vi kender Gud. Den korsfæstede er vores forbindelse til Guds himmel.

Korset står samtidig plantet i jorden, og det bliver derved understreget, hvordan Gud omslutter dybet. At Guds søn blev født på jord betyder også, at han blev født til at leve et skrøbeligt liv, dvs. et liv med det vilkår, at han skulle dø. Gud lod sin søn føde i den verden, hvor mennesket er at ligne med støv, som kan blæse for vinden, og med græs, som må visne og gå til.

Så stor er Guds kærlighed, at han i sin søn har fulgt os helt ind i døden og mørket, der hvor mennesket står helt alene og forladt. Jesu ord: ”Min Gud! Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?”, er således ikke kun at forstå som udtryk for Jesu egen ensomhed, som udtryk for lidelse og dødsangst. Disse ord er først og

² Irenæus, *Bevis for den apostolske forkyndelse, kapitel 34.*

fremmest at forstå som ord, der udtrykker Guds kærlighed og vilje til at være tilstede, hvor vi mennesker er og går.

Jesu død er udtryk for Guds lidende og favnende nærvær i verden. Jesu korsdød er at Gud giver sig selv hen i kærlighed. Råber vi fra det dybe, så tør vi nu håbe på, at Gud også vil være der. Og om end jeg sidder i dødsriget, så tør jeg nu efter langfredag også tro og håbe på, at Gud rækker sin hånd ud efter mig der. Guds lys og velsignelse når nu ind alle steder.

Således står korset langfredag plantet i jorden, og Jesus omslutter med sin død dybet. Korsarmene strækker sig så også ud imod verden, og det ser Irenæus så som tegn på, hvordan evangeliets budskab er for hele verden. Som englen sang for hyrderne julenat om, at julens glæde er for alle, således rummer Jesu død også en trøst og et håb, som gælder os alle. Jesu død er en henrettelse, en grum begivenhed, men det gør det modsatte af det, som døden plejer at gøre, nemlig adskille og fjerne os fra hinanden. Jesu død, og det er gåde, spreder ikke, men den samler os i det ene og samme håb - samler os i Guds favnende nåde.

Gud ske lov og tak! I Jesu navn. Amen